

Xử lý ô nhiễm môi trường nước sông Cầu tại huyện Yên Dũng, Bắc Giang

○ KIỀU MINH

Lưu vực sông Cầu là một trong những lưu vực sông lớn ở nước ta. Dòng chính sông Cầu với chiều dài 288,5km bắt nguồn từ núi Vạn On ở độ cao 1175m và đổ vào sông Thái Bình ở Phả Lại. Hiện Sông Cầu đang bị ô nhiễm môi trường nghiêm trọng do các nhà máy, khu công nghiệp và dân cư ven hai bờ sông của 6 tỉnh: Bắc Kạn, Thái Nguyên, Bắc Ninh, Bắc Giang, Vĩnh Phúc, Hải Dương, Hà Nội xả thải.

Phần hạ lưu sông Cầu chảy qua địa phận Bắc Giang có chiều dài 25km. Nguồn nước sông Cầu, hoặc trực tiếp hoặc gián tiếp ảnh hưởng đến người dân thuộc 4 xã Đông Phúc, Tư Mại, Thắng Cương và Yên Lư huyện Yên Dũng. Theo dân địa phương, nguồn nước sông Cầu ở đây ô nhiễm, biểu hiện cụ thể là nguồn thủy sản có xu thế cạn kiệt. Kết quả phân tích nước mặt và nước ngầm sông Cầu của các thôn thuộc phạm vi 4 xã Đông Phúc, Tư Mại, Thắng Lợi Thượng và Yên Lư ven đoạn sông Cầu chảy qua huyện Yên Dũng cho thấy vào mùa mưa, độ pH dao động từ 7,03-8,09, giá trị pH là 7,41; mùa khô pH đạt 7,71, trong đó giá trị pH của nước sông dao động từ 7,5-8,2. Như vậy, về giá trị pH ở mùa khô đều cao hơn mùa mưa, điều này cho thấy nước sông có xu thế kiềm hoá trong mùa khô. Hàm lượng EC mùa mưa

Sông Cầu - đoạn chảy qua hai huyện Việt Yên và Yên Dũng.

dao động từ 0,168-0,258mS/cm, trung bình là 1,86mS/cm. Về mùa khô, giá trị EC tại các điểm phân tích dao động từ 0,182-0,237mS/cm, EC trung bình đạt 0,216. Hàm lượng chất rắn lơ lửng (SS) về mùa mưa của mực nước sông dao động từ 18-70mg/l, trung bình là 55,7mg/l. Đặc biệt, mùa khô, các kết quả phân tích môi trường nước cho thấy giá trị SS vượt quá hơn 4 lần so với tiêu chuẩn cho phép đối với nước mặt loại B (sử dụng cho chăn nuôi, nông nghiệp) theo tiêu chuẩn TCVN 5942-1995. Hàm lượng Zn trong nước sông Cầu tại các điểm nghiên cứu đạt từ 0,0002-0,070mg/l; Cd trong nước đạt từ 0,0002-0,0005mg/l; As đạt từ 0,002-0,0055mg/l ở các điểm nghiên cứu

trong hai mùa khô và mùa mưa. Kết quả phân tích trên cho thấy hàm lượng kim loại nặng trong nước sông Cầu qua huyện Yên Dũng đều thấp hơn nhiều so với tiêu chuẩn Việt Nam cho phép...

Như vậy, chất lượng nước sông Cầu tại các điểm nghiên cứu trên địa bàn huyện Yên Dũng có xu thế kiềm hoá trong mùa khô thể hiện ở chỉ tiêu pH của nước tăng lên trong mùa khô...

Phòng Tài nguyên và Môi trường huyện Yên Dũng đã đưa ra khuyến cáo nhân dân không sử dụng nguồn nước sông Cầu cho sinh hoạt hàng

(Xem tiếp trang 21)

Tại các nước phát triển, ví dụ ở Úc, họ có hệ thống quản lý chặt chẽ các hoạt động liên quan đến tài nguyên môi trường biển từ liên bang tới các tiểu bang. Nhà nước ban hành các quy chuẩn, tiêu chuẩn kỹ thuật cụ thể với các tàu chở dầu; có những quy định cụ thể về mức phí bồi thường trong trường hợp tàu gây ô nhiễm môi trường để phục hồi môi trường đã bị ô nhiễm.

Ở các nước công nghiệp phát triển, nhất là Bắc Mỹ và châu Âu, các quốc gia này đang sử dụng triệt để khoa học - công nghệ tiên tiến và phương tiện thiết bị hiện đại để giải quyết các việc kiểm tra, phát hiện và xử lý ô nhiễm môi trường biển. Cơ quan hàng hải châu Âu (EmSa) dùng vệ tinh Envisat và Eurimage-Spa của cơ quan vũ trụ châu Âu để phát hiện và định vị vùng ô nhiễm. Ngoài ra, còn có Hệ thống được mang tên "Mạng lưới làm sạch biển". Mỗi khi phát hiện tàu gây ô nhiễm hoặc dấu vết ô nhiễm, vệ tinh sẽ truyền dữ liệu đến các trạm phân tích và chuyển kết quả đến nước hữu quan sau 30 phút. Bên cạnh đó, Tổ chức hàng hải quốc tế (IMO) và một số quốc gia còn ấn định vùng kiểm tra đặc biệt SECA (Sox-Emission Control Area) để giám sát lượng khí lưu huỳnh (SO₂) phát thải từ động lực tàu biển gây tác động đến môi trường.

Ở các nước phát triển, ý thức của mọi người dân là rất tốt, bởi họ được giáo dục ý thức bảo vệ tài nguyên môi trường từ rất sớm. Giữ gìn, bảo vệ và tôn trọng môi trường đã trở thành thói quen thường nhật của họ.

Tiến sĩ có đề xuất gì trong việc bảo vệ môi trường biển?

Nên có tầm nhìn xa về bảo vệ môi trường biển.

Cần tập trung đầu tư vật chất, nhân lực và công nghệ hiện đại cho các ngành sản xuất kinh doanh, dịch vụ thuộc kinh tế biển, đồng thời cần phải nâng cao và tăng cường quản lý, bảo vệ, gìn giữ môi trường biển tốt hơn, bền vững hơn. Sử dụng hiệu quả tiềm năng phải đi cùng với bảo vệ và tái tạo, bởi vì trong quá trình sử dụng, khai thác không thể tránh khỏi ô nhiễm môi trường cũng như sự cố thiên nhiên.

Một trong những sự cố xảy ra trên biển là tình trạng dầu tràn vào bờ, đến nay vẫn còn tiếp diễn và nước ta cũng chưa xác định được nguyên nhân, đủ để cảnh tỉnh và nhắc nhở chúng ta cần thiết phải có cách nhìn mới về bảo vệ môi trường biển trong thời gian tới.

Công tác giáo dục về bảo vệ môi trường là rất cần thiết, nhưng thực tế cho thấy công tác này vẫn còn yếu, theo Tiến sĩ nên tuyên truyền theo hướng nào?

Theo tôi, Nhà nước nên đưa nội dung giáo dục môi trường vào chương trình, sách giáo khoa của hệ thống giáo dục quốc dân; coi trọng việc phát động phong trào bảo vệ môi trường trong các tầng lớp nhân dân; xây dựng tiêu chí về môi trường vào đánh giá hoạt động của từng doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị, gia đình, làng, bản, khu phố, tập thể, cá nhân, đảng viên, đoàn viên, hội viên; phát hiện, nhân rộng và tuyên truyền các mô hình, điển hình tiên tiến về bảo vệ môi trường; duy trì và phát triển giải thưởng môi trường hàng năm.

Xin cảm ơn Tiến sĩ!

HỒNG MINH
(thực hiện)

XỬ LÝ Ô NHIỄM...

(Tiếp theo trang 38)

ngày, đặc biệt là trong mùa khô khi nguồn nước sông có giá trị các chỉ tiêu môi trường ô nhiễm hơn mùa mưa. Tuy nhiên, nguồn nước này vẫn an toàn trong tưới tiêu cho nông nghiệp và nuôi trồng thủy sản tại địa phương.

Trong quy hoạch đến năm 2020 của huyện Yên Dũng, đô thị hoá và công nghiệp hoá phát triển nhanh kể cả về số lượng và quy mô vì vậy nhiều khả năng nguồn nước sông Cầu sẽ chịu áp lực ô nhiễm từ nước thải sản xuất và sinh hoạt.

Chính quyền địa phương huyện Yên Dũng, cơ quan quản lý môi trường cần sớm có các biện pháp mang tính chiến lược quản lý, xử lý nước thải sản xuất, nước thải sinh hoạt trước khi thải ra môi trường nhằm bảo vệ môi trường trong phạm vi địa bàn huyện nói chung và bảo vệ nguồn nước sông Cầu nói riêng. Nên áp dụng các công cụ kinh tế, giải pháp khoa học công nghệ, như thu phí xả nước thải theo nguyên tắc người gây ô nhiễm phải trả tiền, phí xả nước thải phải bằng hoặc lớn hơn chi phí xử lý ô nhiễm; Đề xuất các giải pháp kỹ thuật thay đổi dòng chảy môi trường, bổ sung nguồn nước, tăng khả năng tự làm sạch môi trường nước dòng sông, các hoạt động dân sinh, nhằm ngăn chặn, giảm thiểu tình trạng ô nhiễm. ■